

[Mortén Lange.]

om der overhovedet er en mus; det er nærmest noget i retning af, at vi har valget imellem, at der slet ikke skal være en mus eller måske en lille mus efter politisk valg. Det er overordentlig deprimerende; oplægget var det, at nu skulle vi virkelig have en gennemgang af dansk landbrug og se, om vi kunne finde frem til nye og rationelle former, og så får vi noget, som i sin traditionelitet er sådan, at selv landbrugsministeren formodentlig har været skuffet. Det kan kun glæde ét eneste menneske i dette land virkelig for alvor, nemlig den forhenværende landbrugsminister, som derigennem har fået en virkelig attest for, at han har været bedre, end et menneske næsten kunne forventes at være. Men det var nu den kommende landbrugsminister og den nuværende, som skulle have et godt råd, og ikke den forrige, der skulle have en attest for, at han havde været et pænt menneske.

Men situationen er jo i virkeligheden den, at dansk landbrug igennem årene har fået en år for år stadig stigende kontantstøtte, og det er den slags ting, som kun kan gå til en tid, uden at samfundet bliver nødt til at tage sagen op til meget alvorlig overvejelse. Hvert år kommer der en lille ny idé, som koster snart 10 mill. kr., snart 50 mill. kr., eller hvor meget det nu bliver til. Nu skal vi til at købe ærter for en halv snes millioner, eller hvad det ellers er, og hver gang finder man på noget, som giver en lille yderligere udbygning, men således at det sammenlagt gør, at den samlede kontantstøtte til landbruget stiger. Og alligevel har man ikke set på det, som jeg synes er det største problem angående landbruget, nemlig finansieringen af selve produktionsapparatet. Mit indtryk er, at samtidig med at vi subsidierer produktionen, gør vi meget lidt for at sikre os, at det ikke sker på bekostning af en udsledning af produktionsapparatet, sådan at vi risikerer inden ret længe at stå i en situation, hvor dansk landbrugs investeringsproblematik er håbløs. Jeg synes i hvert fald, det fra alle sider må fortjene den mest alvorlige overvejelse, om den nuværende produktionsstøtte ikke meget hurtigt må afløses af en investeringsstøtte, som kan gøres mere målbevidst og mere præcis; ellers vil det vise sig, at vi har givet produktionsstøtte til et apparat i dets aftenrøde, og så

kan vi jo se, hvad der sker, når solen er gået ned og produktionsstøtten har nået et sådant niveau, at ingen vil betale den mere.

Der er mange ting i dansk landbrug, som jeg har ment det var rigtigt at tage op i beslutningsform her og pege på at vi skulle gøre noget ved. I familie med spørgsmålet om investeringsstøtten er hele problemet om den utrolig store rentebyrde, som hviler på de nyetablerede, og som gør, at økonomien i dansk landbrug er kørt påfaldende skæv, imod fornyelse, til fordel for dem, som sidder og venter på, at de inden alt for længe skal sælge deres brug og tage en brugbar fortjeneste med sig ud. Det er den mest akavede form for økonomi, hvad angår produktionsfremme, jeg overhovedet kender. Det er en af de ting, vi i forslaget her er gået ind for at vi skulle have ændret, og noget, jeg synes skulle have en langt mere kontant og brugbar udbygning, end det har i øjeblikket, men hvis det skal have det, må det ske på bekostning af produktionsstøtten. Vi kan ikke bruge alle muligheder på én gang.

Jeg har endvidere peget på, at skal dansk landbrug komme videre, må samarbejdet i kooperationen fremmes i højere grad, end det er sket nu, og så får jeg at vide, at dér har jeg peget på noget, som allerede er i god gang, ja, som har været i god gang aldeles længe. Men det kan ikke kaldes statsdirigering, hvis man siger: o. k., vi er parat til at støtte kooperationen, men vi forudsætter en rationel opbygning, en rationel sammenslutning. Vi har tidligere haft besvær med at få kooperationen til overhovedet at modtage støtte fra det offentlige. De lod sig overtale med lidt hårde ord. Jeg tror faktisk, vi skulle prøve igen og se, om ikke en rimelig form for landbrugsstøtte var at yde støtte til kooperationen til en rationel udbygning af den, men under forudsætning af, at den udvikling, som de fleste i princippet er enige om, bliver fremmet og bliver gennemført. Så får vi da, om jeg så må sige, for en gangs skyld noget for vore penge. Jeg tror, det kunne være en god ting.

Men jeg har indtrykket af, at når Krogstrupudvalget og landbokommissionen er kommet med så overordentlig svage oplæg som dem, de er kommet med, så er det, fordi man igen mener — og det har man nu ment i jeg ved ikke hvor mange år — at vi kommer jo nok snart ind i fællesmarkedet, og så